

Утвърдил:
Директор.....
/инж. Н. Петрова/

ПЛАН - ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

УЧЕБНА 2022/2023 ГОДИНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

България е една от първите държави в ЕС, която освен, че отчита съществуването на проблема с ранното напускане на училище, е разработила специални политики за намаляване на дела на ранно напусналите училище и планира постигане на намаляването на този дял до 11% към 2021 година.

- „Отпадане от училище" е отписването от училище на ученик до 18 годишна възраст преди завършване на последния гимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.

РИСКОВЕ:

Ранното напускане на училище води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения.

ПРИЧИНИ:

Ранното напускане на училище в България е свързано с комплексни причини, които са основно от социално-икономически характер. В по-високите етапи на образование освен тези фактори въздействат и средата, в която попадат младите хора, липсата на добре подготвени педагози, които да работят с тях, липса на допълнителна квалификация при учителите за справяне с младежи, демотивирани да участват в образователния процес. Заедно с тези фактори сериозно влияние оказват и слабите резултати в училище в следствие на недоброто владение на официалния език и програмите за обучение, които са остарели и не отчитат в достатъчна степен възможностите на учениците да се справят с учебния материал. Последното важи не само за ромската и турската общности, но и за децата в семейства с по-нисък социален статус и по-ниска степен на образование.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ:

1. Предотвратяване възникването на предпоставки и ограничаване на условията, които благоприятстват ранното напускане на училище.
2. Осигуряване на позитивна образователна среда.
3. Изграждане на мотивация за посещаване на училище.
4. Създаване на активни връзки между училището, родителската общност и институциите.

ДЕЙНОСТИ:

Постигането на стратегическата и оперативните цели на стратегията се осъществява чрез:

- **Превенция**, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на училище, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват.

- **Интервенция**, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

- **Компенсиране**, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите училище отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение и/или придобиване на квалификация.

II. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

1. Осигуряване на позитивна образователна среда - училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление. Тя е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всеки ученик, както и с подобряване взаимодействието в образователните институции. Превантивните дейности от системата са свързани с идентифициране на учениците, застрашени от преждевременно напускане на училище, както и на причините за всеки конкретен случай

2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище. В това отношение следва да се постави акцент върху:

- актуализиране на учебните програми и разработването на учебници и учебни помагала с акцент върху практическата насоченост;

- оценяване, установяващо резултати и осигуряващо обратна връзка, поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес;

- развиване и популяризиране на нови форми на обучение;

- повишаване на качеството на образованието за учениците от уязвими етнически общности.

Там, където е необходимо, следва да се предоставя допълнително обучение по български език, като паралелно с това се осигурява възможност и за обучение по майчин език.

III. ПОЛИТИКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ УЧИЛИЩЕ

1. Повишаване участието и ангажираността на родителите. Те са основен фактор за подпомагане на децата и младите хора в риск от преждевременно напускане на училище и трябва да бъдат насърчавани чрез повишаване отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на училище.

2. Повишаване привлекателността на класното ръководство и ролята на класния ръководител за индивидуално консултиране.
3. Работа по развитие на класа като екип.
4. Провеждане на консултации и своевременно намеса при поведение, изискващо намеса.
5. Изграждане и прилагане на практиката „ученици-наставници“ за функциониране на сплотена училищна общност, основана на екипна работа, взаимна подкрепа и солидарност;
6. Ангажиране на ученическите парламенти с дейности за интервенция при преждевременно напускане на училище.
7. Кариерно ориентиране и консултиране, изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различните възрастови категории за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация;
8. Популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от преждевременно напускане на училище.
9. Развиване на модели за придобиване на професионална квалификация обвързване на преподаваните професии с пазара на труда и с тенденциите за развитието му в региона;
10. Партньорство между бизнеса и професионалното образование;
11. Подобряване качеството на практическото обучение в професионалното образование.
12. Развитие на ученическото самоуправление чрез ученическите съвети/парламенти с подкрепа от училището.
13. Развитие на занимания по интереси - заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на учениците от живота в училището и ограничаване на преждевременното напускане на училище, те осмислят свободното време на учениците чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително ученици с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца и ученици в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие, тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.
16. Подпомагане на ученици, застрашени от преждевременно напускане на училище, по финансови причини - една от основните причини за преждевременното напускане на училище е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовното присъствие и активното участие на децата и учениците в образователния процес, затова целевата финансова подкрепа може да включва - реализиране на училищни политики чрез разработени правила за отпускане на стипендии за насърчаване повишаването на образователните резултати, подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането.

IV. ПОЛИТИКИ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ НА ЕФЕКТА ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я - завръщане на ранно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: дистанционна, вечерна, задочна, кореспондентска.

2. Увеличаване на възможностите за учене на работното място, с акцент върху разкриването на повече места за стажуване и чиракуване и мотивиране на местния бизнес за приемане на стажанти и чираци.

Изграждането на позитивен организационен климат изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

Включва се и подкрепа на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики като:

1. участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
2. организиране на доброволчески дейности в и извън училище;
3. поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестници, радио, телевизия, списания, интернет страници и др.);
4. организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
5. организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
6. организиране на обучения на връстници от връстници;
7. развиване на младежкото лидерство;
8. участие в клубове и неформални групи по интереси;
9. реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
10. въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др.;
11. проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;
12. насърчаване на неформалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

Ранното напускане на училище води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

При изпълнение на дейностите по настоящата план-програма се спазват всички изисквания и нормативни документи за работа в условията на COVID-19.

Програмата е приета на заседание на Педагогически съвет /Протокол №10/14.09.2022 и е утвърдена със Заповед на Директора РД-04-...../30.09.2022г.